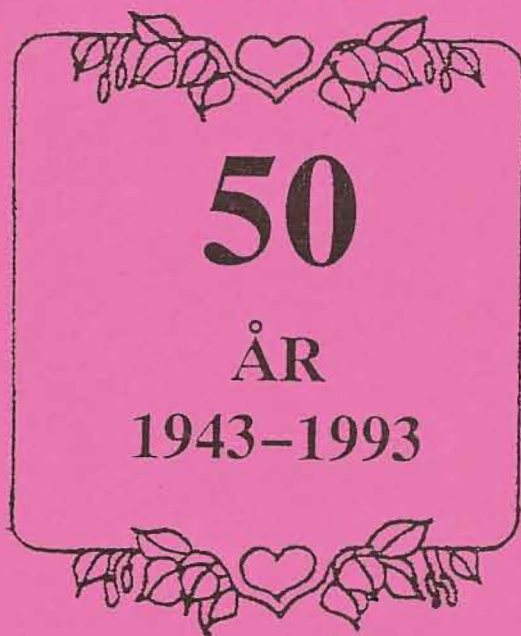

Hjärt- och lungsjukas
riksförbund (HLR)

LÖVSTA LOKALFÖRENING
UMEÅ

50

ÅR

1943-1993

1943 21/6 - 1993 21/6

50 ÅR MED HJÄRT- och LUNGSJUKAS LOKALFÖRENING LÖVSTA, UMEÅ.

Vid vårt 40-årsjubileum 1983 redovisades de första 40 åren av föreningens verksamhet.

I denna redogörelse över verksamheten redovisas ett sammandrag av de 40 åren samt litet mer utförligt vad som hänt de sista 10 åren.

Redan 1882 upptäcktes tuberkelbacillen av en tysk läkare Robert Koch. Den forskning som sedan tog vid och som inriktades mot att finna bot mot denna farsot. Denna forskning gav resultat i början av 1940-talet. Då kom PAS-medicinen och man började också vaccinera i första hand barnen. Calmettevaccinering. Från att vid 1920-talets börja ha varit en folksjukdom med närmare 9.000 personer med TBC, minskade antalet TBC-sjuka vid 1950-talets slut till c:a 600. Eftersom sanatorierna pga nedgången av antalet patienter minskade betydligt började under 1950-talet nedläggningen av sanatorier. De återstående sjuka överfördes efter hand till sjukhusens lungavdelningar.

Hällnäs som var länets sanatorium togs i bruk 1926. Det var också där fröet till våra föreningar sattes. Patientföreningar startade i vårt land redan i början av 1900-talet och på Hällnäs så snart patienterna kom dit. Föreningarna var ideella och hade som mål att hjälpa och stödja varandra, anordna basarer, underhållning, roa och uppmuntra varandra. Genom aktiviteter av olika slag sökte man också att skapa en föreningskassa för att söka stödja medellösa kamrater vid utskrivning från sjukhuset. Det var naturligtvis blygsam hjälp, men ändå en hjälp.

Vi ska i detta sammanhang komma ihåg att kommunerna inte var särskilt intresserade av att ge stöd.

De friskskrivna "sotarna" hade mycket små möjligheter att på 30-40-talet få ett arbete befordrade sig i en svår situation. Konvaläcentföreningen arbetade frenetiskt för att få förståelse för denna grupp sjuka. Vi ska komma ihåg att 1939 tyckte en politiker att TBC-sjuka skulle interneras. Så blev det dock inte.

Med tiden blev det trots allt bättre. Arbetstillfällena blev bättre och det sociala skyddsnätet utvecklades. Då är vi på väg in i 50- och 60-talet. Vi ska dock inte glömma bort att den väg i vår verksamhet inte varit helt "gratis". Det har krävts stora insatser av våra styrelser genom dessa år, krav, uppvaktningar och mycket "mobbing" och spring i maktens korridorer har varit "daglig spis". I dessa dagar är det också viktigt att se framåt och noga följa skeendet på det politiska fältet. Vart är sjukvården på väg?

För att återgå till Hällnäs. Patientföreningen där kan anses vara "moder" till våra lokalföreningar i länet. De första föreningarna som startade var förutom Lövsta i Umeå föreningarna i Lycksele och Skellefteå. Dessutom startade Centralorganisationen CO samma år.

Patientföreningen "följde med" till lungkliniken i Umeå. Lövsta tog på sig ledarskapet av patientföreningen. Efter mycket bekymmer lades föreningen ned 1980.

Ur Konvalescentföreningen Lövstas protokoll och handlingar framgår att ett 25-tal före detta patienter från Hällnäs beslutade att bilda en lokalförening i Umeå. Det första mötet avhölls den 21 juni 1943 och öppnades av Arvid Lundmark som också blev Lövstas första ordförande. Vid starten ovannämnda dag deltog Sixten Hammarberg, representant för de Lungsjukas Riksförbund (DLR)

Styrelsens sammansättning genom åren redovisas i särskild bilaga. Tyvärr är den inte fullständig, men en hel kartong arkivmaterial har kommit på avvägar.

1961 gick de hjärtsjuka med i Lungsjukas Riksförbund. Den sammanslagningen gick i början ganska trögt. 23 hjärtsjuka blev startåret medlemmar i Lövsta. Våra Riksförbund slogs ihop och bildade Riksförbundet för Hjärt- och Lungsjuka (RHL). Vid 1991 års kongress som avhölls i Skellefteå ändrades namnet till Hjärt- och Lungsjukas riksförbund (HLR)

Även konvalescentföreningen Lövsta lät så småningom ändra sitt namn till Lövsta lokalförening Umeå av Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund.

När det gäller antalet medlemmar i vår förening finns på bilaga 1 sidan 7 några årtal och uppgifter om medlemsantalet.

VERKSAMHET

Lokalföreningen Lövsta är en ideell organisation med medlemmar från Robertsfors, Vindeln, Bjurholm, Vännäs, Nordmaling och Umeå kommuner. Vi är en "viljeorganisation" d.v.s. medlemmar som samlats och fortfarande samlas för att de "vill något". Vi vill förändras och förbättra levnadsvillkoren för våra medlemsgrupper. För dem som är hjärt- eller lungsjuka. Vi är också öppna för samarbete med andra handikappgrupper.

Vi är övertygade om att de tre viljeyttringar som formades av vår första kongress 1939 gäller fortfarande, nämligen

att vi ska bry oss om varandra;

att vi ska skapa gemenskap mellan varandra samt

att vi ska söka förändra och förbättra levnadsvillkoren för varandra.

Härtill kommer vårt påstående

att vi är bäst på eftervård - REHABILITERING - genom motion.

Som en RÖD TRÅD genom vår verksamhet gäller samma inställning som genomsyrade patientföreningen på Hällnäs. Det mesta av deras strävanden har genom tiderna bildat en HLR-anda som fortfarande står som modell för vårt handlande. en viktig del i den verksamheten är alla medlemsträffar med olika innehåll och mål som våra årsmöten fastslagit.

STUDIER

Ett sätt att lära känna varandra och att utvecklas är studie-
verksamhetn. Redan 1948 togs kontakt med ABF. Från 1951 har vi varit kollektivt anslutna till ABF. Tillsammans med vårt Riksförbund har de hjälpt till att driva cirkel- och konferensverksamheten. ABF har också svarat för kulturarrangemang av olika slag. Studiecirklar är inte bara till för att sätta sig in i olika lagar, de utgör också en möjlighet att samlas, umgås och lära känna varandra. Utöver cirklar om sociallagar, hjärtat och lungor har vi lärt oss mycket om de landskap som vi genom våra rekreativresor rest i och igenom. Heta diskussioner om EG och ekonomi har letts av forskaren Leif Stenberg resp. professorn i nationalekonomi Sören Wibe.

KONFERENSER

Föreningen har alltid låtit sig representeras vid konferenser av olika slag. För att nämna några. Vi deltog 1971 i den s.k. Nordkalottkonferensen i Pohtimolampio i Finland. Denna typ av konferens återkom med jämna mellanrum, men självdog i början av 1991. Konferensen var öppen för Island, Nordnorge, Nordsverige och Nordfinland. Konferenserna alternerade mellan länderna. Föredragande vid konferensen var i flesta fall läkare med lung- och hjärtsjukdomar som verksamhetsområde. Andra konferenser i HLR regi behandlade för det mesta nya vägar och ämnen i vårt arbete t.ex. introduktion av rätt kosthåll och motion.

REKREATION

är självfallet en viktig del av verksamheten. Årligen har både endagsutflykter och 5-dagarsresor gjorts. Medlemmarna är ett resande folk. Från Finland och Gotland i öster till Norge i väster, från norr ned till Bornholm i söder har resorna gått. Dessutom har s.k. specialresor anordnats av forskare (USA-resan) besök i Medelhavsområdet i HLR:s regi förekommit. Endagsresorna har bl.a. haft som mål Ulvön, Kristiberg (gruvkyrkan), Dal Karlså och linbanan Mensträsk-Örträsk. Mellan 80-90 medlemmar har årligen deltagit i våra resor.

MEDLEMSMÖTEN

Våra återkommande medlemsmöten på våren har besökts av i genomsnitt 80 medlemmar. Hösten brukar (utom i år) börja med studieupptakt med surströmming och motion (dans). I oktober kalla vi numera till vaccineringssträff inför vintern. Höstens arbete avslutas med sedvanlig julfest tillsammans med örnsköldsviksföreningen. Närmare 200 deltagare i en stämmingsfull julfest med dans.

MOTION

Motionsgymnastiken som pågått i mer än 10 har ifrån början letts av sjukgymnasten och numera läkaren Ylva Fredin/Johansson. När ytterligare en grupp bildades ställde sjukgymnasten Anna-Lena Svensson upp. Den senare har numera ersattas av Anna Olsson. Vi har också utbildat egna motionsledare såsom Henning Bergström, som dessutom är ansvarig för verksamheten.

FÖRELÄSARE

Vi har under åren haft god kontakt med Norrlands universitets-sjukhus. Föreläsare som överläkarna Beskow, K A Jakobsson, Leif Rosenhall och Owe Jonsson har villigt ställt upp på våra medlemsmöten. Dessutom läkare från infektionskliniken som dessutom genomfört den årliga vaccineringsen mot influensa.

BESÖKSVERKSAMHETEN

Styrelsen har försökt att årligen besöka medlemsgrupper i vår närmiljö. Endast Vindelns och Vännäs har ställt upp med mellan 20-40 personer vid mötena. Övriga orter har varit svåra att nå. Medlemmarna i Nordmaling och Robertsfors kommer dock till våra samlingar i Umeå

STYRELSEN

Lövsta har och har haft en stabil styrelse och ekonomi. Andan har varit god och viljan att nå fram med vårt budskap har känts bra. Vi böjer vårt huvud för de 3 ännu levande medlemmar som var med och startade Lövsta 1943, nämligen Bror Sandgren, Albert och Margit Eriksson (Sandström). Vi hoppas att de kan delta i vår jubileumsfest. Florence Persson som varit medlem i 35 år och därvid varit ledamot, ordförande, kassör, sekreterare under samma tid. Folke Bergvall som varit sekr. i 20 år, Arne Lundström som medverkat i styrelsen av och till sedan 1963. Vi har Georg Lind, Bror Palm f fl som gjort stora insatser för föreningen. Vi har Edvall Eriksson som har varit verksam i vår styrelse och i HCK. Fler av ovannämnda har även gjort insatser i HCK kommun och läns-HCK. Vi är också verksamma i CO Västerbotten. Styrelsens ledamöter har sedan några tillbakansvaret för olika verksamheter. Dessutom har särskild lotteri- och tombolaansvarig valts. Ordföranden, kassören, sekreteraren håller kontakt med myndigheter och bevakar mässor och programverksamheten.

SLUTORD

Att skriva en jubileumsskrift som täcker de 50 åren är näst intill omöjligt. Det finns luckor. Även vad som sagts på dessa 4 sidor framgår dock att de viljeyttringar som återfinns på sid 1 är de mål som styrelsen genom åren sökt leva upp till och sträva emot. Vi har en stark ekonomi och goda förutsättningar att ytterligare öka verksamheten om medlemmarna ställer upp i vårt arbete.

HJÄRT- och LUNGSJUKAS LOKALFÖRENING LÖVSTA, UMEÅ